

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง“วาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี” เป็นงานวิจัยที่ใช้แนวทางการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นลักษณะของการศึกษาหาความรู้ โดยสังเกตจากปรากฏการณ์สังคมรวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริงในทุกด้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์นั้น หรือเพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกรายการผู้หญิงที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ในช่วงเช้าซึ่งอยู่ในช่วงเวลาระหว่าง 8.00 – 10.00 น. เป็นจำนวน 3 รายการจาก 7 รายการ ได้แก่ รายการเพื่อนหญิงพลังหญิงซึ่งเป็นตัวแทนของประเภทรายการเพื่อสังคม, รายการสีสันวันสบายเป็นตัวแทนของประเภทรายการเพื่อความบันเทิง และรายการ Morning Health Club เป็นตัวแทนของประเภทรายการเพื่อสุขภาพ โดยผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับรายการที่ศึกษา รวมทั้งการเปิดรับชมรายการเพื่อช่วยให้ผู้วิจัยได้เข้าใจถึงวิธีการประกอบสร้างความหมายต่าง ๆ ตลอดจนกระบวนการสร้างวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอม รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอรายการได้อย่างลึกซึ้ง โดยมีรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. วิธีการวิจัย ประกอบไปด้วย

1.1 การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (Textual analysis) ทำการศึกษาจากรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีทั้ง 3 รายการ โดยกระทำในลักษณะของการวิเคราะห์ข้อความ (Text) ในวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมที่ส่งผ่านเนื้อหารายการ ทั้งนี้เพื่อที่จะทราบว่าในรายการดังกล่าวมีการให้ความหมายในเรื่องความอ่อนความผอม หรือรูปร่างของผู้หญิงอย่างไรบ้าง

1.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ผลิตรายการ (In Depth Interview) ทำการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนร่วมในการผลิตรายการโทรทัศน์ประกอบด้วย ผู้ผลิตรายการหรือผู้ช่วยผู้ผลิตรายการ, พิธีกร, วิทยากรในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีทั้ง 3 รายการ รวมทั้งบุคลากรฝ่ายตรวจรายการโทรทัศน์ช่อง 3 และช่อง 5 รวมทั้งสิ้น 13 ท่าน โดยจะนำมาข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ถึงบริบททางการสื่อสาร (Context) ในกระบวนการสร้างวาทกรรม ซึ่งจะช่วยให้ทราบข้อมูลในเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับบริบท

ทางสังคมต่าง ๆ ว่าผู้ผลิตสื่อมีการนำบริบทแวดล้อมมาใช้ประกอบการสร้างวาทกรรมหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจว่ากระบวนการในการสร้างวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมเกิดขึ้นอย่างไร

2. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ รายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

2.1 ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกประชากรแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีวิธีเลือกดังนี้

2.1.1 ในลำดับแรกผู้วิจัยเลือกรายการที่ออกอากาศในช่วงเวลา 8.00 – 10.00 น.

2.1.2 ในลำดับถัดมาผู้วิจัยเลือกรายการที่ออกอากาศเป็นเวลา 30 นาที ซึ่งพบประชากรที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวรวมทั้งสิ้น 7 รายการ ดังนี้

- รายการผู้หญิง ผู้หญิง ทางช่อง 3 ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 8.10 – 8.35 น. (รายการสนทนาบันเทิง)
- รายการเพื่อนหญิง พลังหญิงทางช่อง 3 ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 8.40 – 9.05 น. (วาไรตี้เพื่อสังคม)
- รายการสีสันวันสบาย ทางช่อง 3 ออกอากาศวันจันทร์ – พฤหัสบดี เวลา 9.05 – 9.35 น. (วาไรตี้บันเทิง)
- รายการมอริ่ง เฮลท์ คลับ ทางช่อง 5 ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 9.00 – 9.30 น. (วาไรตี้สุขภาพ)
- รายการ Hello angel ทางช่อง 5 ออกอากาศวันพฤหัสบดี – ศุกร์ เวลา 9.30 – 10.00 น. (วาไรตี้บันเทิง)
- รายการสบายสไตล์มยุรา ทางช่อง 5 ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 8.30 – 9.00 น. (วาไรตี้บันเทิง) หมายเหตุ: เริ่มออกอากาศตามวันและเวลาดังกล่าวในเดือนมิถุนายน 2546
- รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง ทางช่อง 7 ออกอากาศวันจันทร์ – พฤหัสบดี เวลา 8.10 – 8.40 น. (วาไรตี้บันเทิง) โดยเป็นรายการครบเครื่องเรื่องอร่อยในวันศุกร์เวลา 8.10 – 8.40 น.

2.1.3 หลังจากพบกลุ่มประชากรทั้ง 7 รายการแล้ว ผู้วิจัยจะทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นจำนวน 3 รายการ โดยใช้เกณฑ์ด้านคุณลักษณะหรือประเภทรายการ (Attribute) มาเป็นตัวกำหนด ซึ่งการจัดประเภทรายการจะพิจารณาจากกลุ่มประชากรทั้ง 7 รายการในข้างต้นว่าแต่ละรายการจัดอยู่ในประเภทรายการแบบใด โดยผู้วิจัยจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของรายการเป็นสำคัญ และจากการศึกษาประเภทรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีโดยส่วนใหญ่แล้วพบว่ามีการจัดประเภทรายการซึ่งสามารถแยกประเภทได้ ดังนี้

- รายการเพื่อสังคม
- รายการเพื่อความบันเทิง
- รายการเพื่อสุขภาพ

(หมายเหตุ: วัตถุประสงค์ของรายการแต่ละรายการผู้วิจัยได้มาจากการขอข้อมูลด้านรายการจากผู้ผลิตรายการซึ่งอยู่ในส่วนของ proposal รายการ หรือแผ่นประกาศเพื่อใช้ติดต่อขอโฆษณาของรายการ)

ดังนั้น จากการจัดแบ่งประเภทรายการในข้างต้น ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดในขั้นต้นรวมทั้งสิ้น 2 รายการ ได้แก่ รายการเพื่อนหญิง พลังหญิง ซึ่งเป็นตัวแทนของรายการเพื่อสังคม และรายการมอร์นิ่ง เฮลท์ คลับ ซึ่งเป็นตัวแทนรายการเพื่อสุขภาพ

2.1.4 ในลำดับต่อมาเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ตัวแทนของรายการเพื่อความบันเทิง ซึ่งพบว่ามีการจัดอยู่ในประเภทรายการเพื่อความบันเทิงให้เลือกจำนวน 5 รายการ โดยผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์ด้านความถี่ในการออกอากาศมาเป็นตัวกำหนด โดยที่ความถี่ในการออกอากาศต้องอยู่ในระหว่างการออกอากาศ 4 - 5 วันต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ เพื่อให้รายการที่เป็นตัวแทนของรายการเพื่อความบันเทิงมีความถี่ในการออกอากาศที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 รายการในข้างต้น เนื่องจากทั้งรายการเพื่อนหญิง พลังหญิง และรายการมอร์นิ่ง เฮลท์ คลับ ต่างก็มีความถี่ในการออกอากาศที่เหมือนกัน ซึ่งการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ด้านความถี่ในการออกอากาศนั้นจะทำให้ได้ข้อมูลในการศึกษาที่มีความหลากหลายด้วย และจากการใช้เกณฑ์ดังกล่าวทำให้พบประชากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน 4 รายการ ได้แก่ รายการผู้หญิง ผู้หญิง, รายการสี่สัปดาห์วันสบาย, รายการสบายสไตล์มยุรา และรายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง

2.1.5 เนื่องจากประชากรที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นมีอยู่มาก ดังนั้น เพื่อจะคัดเลือกให้ได้ตัวแทนของประชากรเพียง 1 รายการ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการจับฉลาก ซึ่งปรากฏว่ารายการที่ผู้วิจัยจับฉลากขึ้นมาเป็นตัวแทนของประเภทรายการเพื่อความบันเทิง ได้แก่ รายการสี่สັນวันสบาย

2.1.6 หลังจากทำการเลือกประชากรตามวิธีการในข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจึงพบกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 3 รายการ ได้แก่

- รายการเพื่อนหญิงพลังหญิง เป็นตัวแทนของรายการวาไรตี้เพื่อสังคม
- รายการสี่สັນวันสบาย เป็นตัวแทนของรายการวาไรตี้บันเทิง
- รายการมอริ่ง เฮลท์ คลับ เป็นตัวแทนของรายการวาไรตี้เพื่อสุขภาพ

2.1.7 ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาการเก็บข้อมูลด้านเทปรายการเป็นเวลา 4 เดือน โดยการเก็บข้อมูลจะอยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน 2546 ทั้งนี้ จากการเก็บรวบรวมเทปรายการสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

1. รายการเพื่อนหญิงพลังหญิง

ผู้วิจัยได้จัดแบ่งประเภทตามวัตถุประสงค์ของรายการ ซึ่งรายการเพื่อนหญิงพลังหญิงถือเป็นตัวแทนของรายการโทรทัศน์สตรีประเภทรายการเพื่อสังคม โดยเมื่อรวบรวมเทปรายการภายในระยะเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน ปรากฏว่ามีประเด็นการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องความอ่อนความยอมที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา จำแนกได้ดังนี้คือ

ตาราง 2: แสดงรายละเอียดของเนื้อหาจากรายการเพื่อนหญิง พลังหญิง

ครั้งที่	วันที่	ช่วง	หัวข้อ
1	4 กุมภาพันธ์ 2546	ช่วงสัมภาษณ์	ตอน : เกือบตายเพราะลดความอ้วน วิทยากร : อ้อย วงกระท้อน (นักร้องเพลงเพื่อชีวิต)
2	21 กุมภาพันธ์ 2546	สื่ूपพิเศษ	ตอน : ดูดไขมันอันตราย วิทยากร : น.พ.มนัส เสถียรโชค นากสมาคม ศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

ตาราง 2 (ต่อ)

ครั้งที่	วันที่	ช่วง	หัวข้อ
3	24 กุมภาพันธ์ 2546	ช่วงสัมมนา	ตอน : เส้นใยธรรมชาติกับการควบคุมน้ำหนัก วิทยากร : ชลดา เมฆราตรี (นางแบบ) ภญ.ชลธิชา สุธีรังกุล
4	25 มีนาคม 2546	ช่วงสัมมนา	ตอน : เทคนิคลดไขมันส่วนเกิน วิทยากร : ราตรี วิทวัสและ (นักแสดง) ภญ.ปัทมา ดุละสัมพะ
5	2 เมษายน 2546	ช่วงสัมมนา	ตอน : ประสบการณ์ยาลดความอ้วน วิทยากร : แอน มิตรไชย (นักร้องลูกทุ่ง)
6	22 เมษายน 2546	ช่วงสัมมนา	ตอน : เคล็ดลับดูแลสุขภาพรูปร่าง วิทยากร : สาวิกา กาญจนมาศ (นักแสดง) ภญ.นพวรรณ ปันทุวิเชียร
7	30 เมษายน 2546	ช่วงสัมมนา	ตอน : เยาวชนไทยกับปัญหาลดอ้วน วิทยากร : จณิสตา ลิวเฉลิมวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรและที่ปรึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
8	10 มิถุนายน 2546	ช่วงสัมมนา	ตอน : นวดขจัดเซลลูไลท์ วิทยากร : ภัสสร บุญเกียรติ (นักแสดง) กาญจนา อ่อนนิ่ม (ผู้เชี่ยวชาญ ด้านผิวพรรณ)
9	24 มิถุนายน 2546	ช่วงสัมมนา	ตอน : เทคนิคลดไขมันใต้ผิวหนัง วิทยากร : ศ.ดร.พิเชษฐ วิริยะจิตรา (นักวิทยาศาสตร์)

2. รายการสีสันวันสบาย

เป็นตัวแทนของรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีประเภทบันเทิง โดยเมื่อรวบรวมเทปรายการ
ภายในระยะเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน ปรากฏว่ามีประเด็นการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องความอ้วนความผอมที่
ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา จำแนกได้ดังนี้คือ

ตาราง 3: แสดงรายละเอียดของเนื้อหาจากรายการสีวันสบาย

ครั้งที่	วันที่	ช่วง	หัวข้อ
1	19 มีนาคม 2546	ช่วงสัมภาษณ์ (สุขภาพและ ความงาม)	ตอน : กินแต่พอดี...ปมีโทษ วิทยากร : ขวัญภิรมย์ หลิน (นักแสดง)
2	25 มีนาคม 2546	ช่วงสัมภาษณ์ (สุขภาพและ ความงาม)	ตอน : อ้วนได้ก็ผอมได้ วิทยากร : พิมพ์กา เสียงสมบุญ (นักแสดง)
3	31 มีนาคม 2546	สัปดาห์ "สุขภาพ เต็มร้อยกับทีป โก้"	ตอน : ประโยชน์ของชาเขียว
4	24 เมษายน 2546	สัปดาห์ "ดูแลหุ่น สวยมั่นใจด้วย ไฮโดรทริม"	ตอน : ดูแลหุ่นสวยมั่นใจด้วยไฮโดรทริม วิทยากร : ปิยวรรณ จิตนาธรรม (นักแสดง) ภก.โอฆวัจน์ ทรงกำพล
5	29 เมษายน 2546	ช่วงสัมภาษณ์	ตอน : พิสูจน์ร้อน...พิชิตโรค วิทยากร : ปิยวรรณ จิตนาธรรม (นักแสดง)
6	30 เมษายน 2546	ช่วงสัมภาษณ์	ตอน : โทษของยาลดความอ้วน วิทยากร : ลีลาวดี วัชรโบล (อดีตนางสาวไทย, นักแสดง) ภก.มานิตย์ อรุณากุล (เภสัชกร วช.9 ด้าน ระบาดวิทยาของสัตวยาเสพติด)
7	1 พฤษภาคม 2546	สัปดาห์ "ดูแลหุ่น สวยมั่นใจด้วย ไฮโดรทริม"	วิทยากร : อรหทัย ชี้อศรีสวัสดิ์ (นักแสดง) ภก.โอฆวัจน์ ทรงกำพล
8	6 พฤษภาคม 2546	ช่วงสัมภาษณ์	ตอน : คุณแม่...หุ่นสวย วิทยากร : นฤมล พงษ์สุภาพ (นักแสดง) ภญ.ธนิกา ปานนพกา
		ช่วงสัปดาห์	ตอน : หุ่นสวย...หลังคลอด

ตาราง 3 (ต่อ)

ครั้งที่	วันที่	ช่วง	หัวข้อ
9	20 พฤษภาคม 2546	ช่วงสัมภาษณ์	ตอน : อร่อยเกินไปผิดไซค์...ไม่รู้ตัว วิทยากร : แวร์ ไชว (นางแบบ)
10	22 พฤษภาคม 2546	สฎีป "ดูแลหุ่น สวยมั่นใจด้วย ไฮโดรทริม"	วิทยากร : ผู้ชมที่มีรูปร่างอ้วน ภก.โอสมวิจัน์ ทรงกำพล
11	26 พฤษภาคม 2546	สฎีป"สุขภาพ เต็มร้อยกับทืป โก้"	ตอน : ประโยชน์ของน้ำผักผลไม้ วิทยากร : ลลิตา ตะเวทิกุล (นักแสดง)
12	29 พฤษภาคม 2546	สฎีป"ดูแลหุ่น สวยมั่นใจด้วย ไฮโดรทริม"	วิทยากร : นิธิ สมุทรโคจร (นักแสดง) สรวาวุฒิ มาตรทอง(นักแสดง) ภก.โอสมวิจัน์ ทรงกำพล
13	2 มิถุนายน 2546	สฎีป"สุขภาพ เต็มร้อยกับทืป โก้"	วิทยากร : ชลลดา เมฆราตรี (นางแบบ)
14	3มิถุนายน 2546	ช่วงสัมภาษณ์	ตอน : สาว Healthy วิทยากร : นุสรุา ประวัฒน์ณา (นักแสดง)
15	24 มิถุนายน 2546	ช่วงสัมภาษณ์	ตอน : เคล็ดลับดูแลรูปร่างของฟร้อนท์ วิทยากร : ฟร้อนท์ มอนโกโมรี (นางแบบ)

3. รายการ Morning Health Club

เป็นตัวแทนของรายการเพื่อสุขภาพ โดยเมื่อรวบรวมเทปรายการภายในระยะเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน ปรากฏว่ามีประเด็นการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องความอ้วนความผอมที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา จำแนกได้ดังนี้คือ

ตาราง 4: แสดงรายละเอียดของเนื้อหาจากรายการ Morning Health Club

ครั้งที่	วันที่	ช่วง	หัวข้อ
1	3 มีนาคม 2546	ช่วง Beauty Talk	ตอน : ทางเลือกใหม่ของการลดความอ้วนด้วยสารสกัดจากธรรมชาติ วิทยากร : ดาหวัน สิงหวิ (นักแสดง) ภญ.พิมลพรรณ วัฒนนวลสกุลชัย
2	4 มีนาคม 2546	ช่วง Health Tips	ตอน : เคล็ดลับการดูแลรูปร่าง วิทยากร : รัศมี ทองศิริ (นางแบบ) ภก.โสมวัจน์ ทรงกำพล
3	6 มีนาคม 2546	ช่วง Health Tips	ตอน : ภารกิจตามหาสาวหุ่นดีกับ CLA 600 พิธีกรสนาม : มณฑนา ไหลศิริ
4	10 มีนาคม 2546	ช่วง Beauty Talk	ตอน : ฟิตหุ่นสวย...ด้วยตัวเอง วิทยากร : ราตรี วิทวัส (นักแสดง, นางแบบ) ภญ.บีทมา ดุละล้มพะ
5	11 มีนาคม 2546	ช่วง Health Tips ช่วง Beauty Talk	ตอน : เคล็ดลับการดูแลรูปร่าง วิทยากร : ภูมวารี ยอดกมล (นักแสดง) ภก.โสมวัจน์ ทรงกำพล ตอน : รูปร่างเพียวสวยอย่าง...ฟ้า ชนิกา วิทยากร : ชนิกา สุจริตกุล (นางแบบ, นักแสดง, พิธีกร) ภญ.จิราภา หลีกคำพัน
6	13 มีนาคม 2546	ช่วง Health Tips	ตอน : ภารกิจตามหาสาวหุ่นดีกับ CLA 600 พิธีกรสนาม : มณฑนา ไหลศิริ
7	18 มีนาคม 2546	ช่วง Health Tips	ตอน : เคล็ดลับการดูแลรูปร่าง วิทยากร : เบญจศิริ วัฒนา (นักแสดง) ภก.โสมวัจน์ ทรงกำพล
8	20 มีนาคม 2546	ช่วง Health Tips	ตอน : ภารกิจตามหาสาวหุ่นดีกับ CLA 600 พิธีกรสนาม : มณฑนา ไหลศิริ

ตาราง 4 (ต่อ)

ครั้งที่	วันที่	ช่วง	หัวข้อ
9	25 มีนาคม 2546	ช่วง Beauty Talk	ตอน : เคล็ดลับ...หุ่นเพรียวสวย วิทยากร : สวรรศ ศรีประทุม (รองนางสาวไทย , นักแสดง) ภก.โอสมวัจน์ ทรงกำพล
10	27 มีนาคม 2546	ช่วง Health Tips	ตอน : ภารกิจตามหาสาวหุ่นดีกับ CLA 600 พิธีกรสนาม : มณฑนา ไทศิริ
11	28 มีนาคม 2546	ช่วง Health Tips ช่วง Beauty Talk	ตอน : เคล็ดลับการดูแลรูปร่าง วิทยากร : ลักขณา วัฒนวงศ์ศิริ (นักแสดง) ภก.โอสมวัจน์ ทรงกำพล ตอน : หุ่นสวยต้อนรับ summer วิทยากร : เฉลิมมาลย์ บุญยศักดิ์ (นักแสดง ,นางแบบ) มรกต อัมพรพิสุทธิเลิศ (ผู้ใช้)
12	31 มีนาคม 2546	ช่วง Beauty Talk (ตอบจดหมาย)	ตอน : การลดน้ำหนักด้วยกลไก NSD SYSTEMIC วิทยากร : รวิดี รัตนะเรืองโชติ (ผู้ใช้) ภญ.ทัตยา โฉนกุล
13	21 เมษายน 2546	ช่วง Health Tips ช่วง Health & Cuisine	ตอน : เคล็ดลับการดูแลรูปร่าง วิทยากร : ออร์แกน (นางแบบ) ภก.โอสมวัจน์ ทรงกำพล ตอน : ฟริก...สมุนไพรเพื่อสุขภาพ
14	28 เมษายน 2546	ช่วง Bright & Beauty ช่วง Health & Cuisine	ตอน : กีฬาโปรดของตัวเอง วิทยากร : สาวิกา กาญจนมาศ (นักแสดง) ตอน : เมนู "สาหร่าย"

ตาราง 4 (ต่อ)

ครั้งที่	วันที่	ช่วง	หัวข้อ
15	12 พฤษภาคม 2546	ช่วง Health Tips ช่วง Health & Cuisine	ตอน : เคล็ดลับการดูแลรูปร่าง วิทยากร : กุลธีรา สัตตบงกช (รองนางสาวไทย , นักแสดง , พิธีกร) ภก.โสมวัจน์ ทรงกำพล ตอน : เมนู "บุก"
16	19 พฤษภาคม 2546	ช่วง Health Tips	ตอน : เคล็ดลับการดูแลรูปร่าง วิทยากร : โอบีต เฮนเรียน แจ็คโคมิน (นางแบบ) ภก.โสมวัจน์ ทรงกำพล
17	26 พฤษภาคม 2546	ช่วง Health Tips	ตอน : เคล็ดลับการดูแลรูปร่าง วิทยากร : ยศวดี หัสดีวิจิตร (นางแบบระดับโลก) ภก.โสมวัจน์ ทรงกำพล
18	2 มิถุนายน 2546	ช่วง Health Report ช่วง Health Tips ช่วง Bright & Beauty	ตอน : ลดความอ้วนพิศดาร วิทยากร : รศ.นพ.อาทิตย์ เครือวิทย์ (ศัลยแพทย์ ตกแต่ง) ตอน : เคล็ดลับการดูแลรูปร่าง วิทยากร : เบลินดา เจนเซน (นางแบบ) ภก.โสมวัจน์ ทรงกำพล ตอน : สวยสมส่วนกับ เก๋ ชลลดา วิทยากร : ชลลดา เมฆราตรี (พิธีกร , นางแบบ) ภญ.ชลธิชา สุธีรังกุล
19	16 มิถุนายน 2546	ช่วง Health & Cuisine	ตอน : เมนู "น้ำมันมะกอก"

ตาราง 4 (ต่อ)

ครั้งที่	วันที่	ช่วง	หัวข้อ
20	23 มิถุนายน 2546	ช่วง Bright & Beauty	ตอน : การกำหนดอาหาร วิทยากร : กฤษฎี โพธิ์ทัด (นักกำหนดอาหาร :Dietitian) รสสุคนธ์ โอฟาร์เศรษฐกุล (นักศึกษาพยาบาลที่เกิดกรณีถูกตัดจากการเรียนเนื่องจากมีรูปร่างที่อ้วน)
21	30 มิถุนายน 2546	ช่วง Bright and Beauty	ตอน : แดน ราตรี กับขนมไทย ๆ วิทยากร : ราตรี วิทวัส (นักแสดง, นางแบบ) ภญ.ปัทมา ดุลละล้มพะ

2.2 แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

- องค์กรผู้ผลิตรายการ, ผู้อยู่เบื้องหลังการผลิตรายการ และบุคลากรในสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 และช่อง 5 ที่อนุญาตให้รายการโทรทัศน์ทั้ง 3 รายการแพร่ภาพ โดยจะทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อจะทราบถึงกระบวนการสร้างวาทกรรมในเรื่องความอ้วนความผอมที่สะท้อนผ่านทางรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงจุดมุ่งหมาย ตลอดจนความคิดเห็นหรือทัศนคติที่ซ่อนอยู่เบื้องหลัง รวมไปถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการผลิตรายการ

- กลุ่มตัวอย่างที่จะสัมภาษณ์มีทั้งหมด 13 ท่าน ได้แก่

รายการเพื่อนหญิง พลังหญิง

1.คุณพนิดา สุทธิจิตต์ ตำแหน่ง Co-Producer

2. คุณเพชร พรหมช่วย ผู้ดำเนินรายการ

รายการสีสันวันสบาย

1.คุณเชิดพงษ์ ศรีสุวรรณ ตำแหน่ง Producer

2.คุณดวงตา ตุงคะมณี พิธีกรรายการ

รายการ Morning Health Club

1.คุณนฤมล เกียรติบุญเลิศ ตำแหน่ง Producer

2.คุณพัชรพร เจียงกองโค ตำแหน่ง Creative ช่วง Bright & Beauty

3.คุณสิริยากร พุกกะเวส ผู้ดำเนินรายการ

4.คุณชลลดา เมฆราตรี แขกรับเชิญ

บุคลากรผู้ตรวจสอบรายการที่แพร่ภาพทางช่อง 3

1. พลเรือตรี สุรพล วนทัศน์ ตำแหน่ง ประธานเซ็นเซอร์
2. คุณประชา แรมนิล ตำแหน่ง รองหัวหน้าฝ่ายรายการ

บุคลากรผู้ตรวจสอบรายการที่แพร่ภาพทาง ททบ.5

1. คุณจริยา มัณยัษเฐียร ตำแหน่ง หัวหน้าแผนกตรวจรายการ
2. คุณสาวิชาติ สุขจร ตำแหน่ง รองหัวหน้าแผนกตรวจรายการ
3. คุณการุณ อรุณวาว ตำแหน่ง หัวหน้าเซ็นเซอร์โฆษณา

2.3 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร แบ่งเป็น

- บทความ บทสัมภาษณ์ คอลัมน์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการรวบรวมจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีการให้สัมภาษณ์หรือการแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา รวมไปถึงวิทยานิพนธ์หรือเอกสารต่าง ๆ ที่มีเรื่องราวหรือเนื้อหาสาระสอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษา อันจะสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการสนับสนุนและส่งเสริมการเขียนรายงานการศึกษาได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนและชัดเจนมากขึ้น

3. เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ข้อมูลประเภทบุคคล ใช้การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะใช้เครื่องเทปบันทึกที่ระหว่างการสัมภาษณ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยทำให้การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เกิดความสะดวกและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีการจดบันทึกในระหว่างสัมภาษณ์ โดยจะบันทึกใจความสำคัญจากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการตั้งประเด็นคำถามต่อไป ซึ่งผู้วิจัยมีคำถามที่เตรียมไว้ดังนี้ คือ

คำถามสำหรับผู้ผลิตสื่อ มีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

- คำถามที่จะนำมาเป็นข้อมูลในเบื้องต้น ได้แก่
 - ความเป็นมา/ความสำคัญในการจัดทำ
 - แนวคิดหลักและวัตถุประสงค์ในการผลิตรายการ
 - Attribute ของรายการ คือเป็นรายการประเภทใด เช่น รายการ commercial

- แนวคิดในการสร้างสรรค์รูปแบบรายการ
- กลุ่มเป้าหมายของรายการ
 - คำถามในเชิงลึก ได้แก่
- ทักษะของผู้ผลิตที่มีต่อเรื่องสรีระความงามทั่ว ๆ ไป
- ทักษะความคิดเห็นต่อการนำเสนอเรื่องของผู้หญิงกับความอ้วนความผอม เช่น เมื่อพูดถึงเรื่องความอ้วนความผอมแล้วผู้ผลิตมีความรู้สึกหรือมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเรื่องดังกล่าว
 - ผู้ผลิตมีการตีความหรือนิยามความหมายในเรื่องความอ้วนความผอมอย่างไร
 - กระบวนการผลิตรายการและวิธีการทางเทคนิคในการเข้ารหัสทางโทรทัศน์เพื่อสื่อความหมายเรื่องความอ้วนความผอม เช่น การคัดเลือกพิธีกร , วิทยากรของรายการที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้นำเสนอตัวบทในเรื่องความอ้วนความผอม ทั้งนี้เพื่อจะทราบถึงเบื้องหลังวาทกรรมในมุมมองที่ว่าตำแหน่ง (position) ของผู้นำเสนอตัวบทภายในรายการนั้นมีอำนาจในการสร้างวาทะเรื่องความอ้วนความผอมได้มากน้อย หรือแตกต่างกันอย่างไร
 - การกำหนดเนื้อหารายการ การนำเสนอมีปัจจัยอะไรบ้างมาอ้างอิง ได้แก่ มิติทางด้านเศรษฐกิจ เป็นการทำรายการเพื่อสนองความต้องการของผู้สนับสนุนรายการ , มิติทางด้านสังคม เช่น บริบททางสังคม กระแสขณะนั้น วัฒนธรรมภายในสังคมมีผลต่อการกำหนดเนื้อหารายการหรือไม่อย่างไร
 - ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการผลิต หรือ การสร้างสรรค์รายการ เช่น นโยบายสถานี , ผู้ชม เป็นต้น

คำถามสำหรับพิธีกร หรือ แขกรับเชิญในรายการ

- ทักษะคดีของพิธีกรที่มีต่อเรื่องสรีระ/ความงามในรูปร่างของสตรีทั่ว ๆ ไป/รูปร่างที่คิดว่าน่าจะเป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปในยุคสมัยปัจจุบัน
 - ทักษะความคิดเห็นต่อการนำเสนอเรื่องของผู้หญิงกับรูปร่างหรือความอ้วนความผอม เช่น เมื่อพูดถึงเรื่องความอ้วนความผอมแล้วพิธีกรมีความรู้สึกหรือมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเรื่องดังกล่าว
 - พิธีกรมีการตีความหรือนิยามความหมายในเรื่องความอ้วนความผอมอย่างไร/หากจะให้คำนิยามคำว่าความอ้วนและความผอมจะให้คำนิยามหรือเปรียบเทียบกับอะไร
 - คิดว่ากลุ่มคนหรืออาชีพใดที่มีส่วนผลักดันหรือกระตุ้นให้เกิดคำนิยามในเรื่องความคลั่งผอมดังเช่นในปัจจุบัน
 - พิธีกรมีรูปร่างที่เป็นอุดมคติใหม่ ชอบรูปร่างของใครเป็นพิเศษ ถ้าให้เลือกได้ต้องการมีรูปร่างแบบใคร

- ตอนนี้พอใจกับรูปร่างตัวเองไหม
- รู้สึกอย่างไรถ้ามีคนทักว่าอ้วนไป หรือมีคนทักว่าผอม ชอบแบบไหนมากกว่า เพราะอะไร
- กลุ่มคนใดที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของพิธีกรในเรื่องความอ้วนความผอม เช่น หมอ, เพื่อนร่วมงาน, แฟน (เพศตรงข้าม), ผู้ชม
- ในฐานะที่เป็นพิธีกร เป็นหนึ่งในภาพตัวแทนนำเสนอในเรื่องความอ้วนความผอม คิดว่าตนเองมีส่วนในการผลักดันหรือเป็นแบบอย่างให้ผู้ชมต้องการทำตามหรือเอาเป็นแบบอย่างบ้างหรือไม่อย่างไร
- คิดว่าความอ้วนความผอมมีความสัมพันธ์กับคำว่า "ความสุข" และคำว่า "สุขภาพ" หรือไม่อย่างไร

คำถามสำหรับฝ่ายตรวจรายการโทรทัศน์

- นโยบายสถานีด้านการตรวจรายการโทรทัศน์ทั่ว ๆ ไป
- กฎระเบียบหรือมาตรการที่ใช้ในการตรวจรายการทั่ว ๆ ไป ทั้งก่อนออกอากาศและระหว่างออกอากาศเป็นอย่างไร มีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
- ในกรณีที่ประเภทหรือเนื้อหาของรายการแตกต่างกัน กฎระเบียบเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
- การตรวจรายการทั่ว ๆ ไปของสถานีมีกระบวนการหรือขั้นตอนอย่างไร
 - กรณีรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี ส่วนใหญ่จะนำเสนอในรูปแบบสเก๊ตและการสัมภาษณ์มีกฎเกณฑ์ในการตรวจสอบและการควบคุมเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
- กรณีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ลดน้ำหนักต่าง ๆ มีกฎระเบียบหรือมาตรการในการตรวจและการควบคุมอย่างไร
- กรณีอื่น ๆ เช่น การนำเสนอเกี่ยวกับโทษของยาลดความอ้วน , การทำศัลยกรรมซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการรายงานข้อเท็จจริงจากข่าว

- ข้อมูลที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการอ่านเพื่อค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้อง หากมีประเด็นที่น่าสนใจผู้วิจัยจะทำการการซื้อหรือทำการอัดสำเนา

- ข้อมูลที่เป็นรายการโทรทัศน์ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเองด้วยตนเองทั้งหมด

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จะเริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเนื้อหารายการ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการศึกษาเป็นระยะเวลา 4 เดือน โดยการเก็บข้อมูลที่เป็นเนื้อหารายการจะอยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน 2546 และทำการสัมภาษณ์องค์กรผู้ผลิต ในเดือนพฤษภาคม – มกราคม 2547

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเอาแนวคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไปแล้วมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากเอกสารสิ่งพิมพ์ และเทปโทรทัศน์รายการที่ได้บันทึกไว้ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อมาใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์การสร้างความหมายเรื่องความอ่อนความผอมจะเป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับแรก โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นส่วนของเนื้อหารายการซึ่งเป็นทั้งข้อมูลประเภทวีดิทัศน์และข้อมูลประเภทเอกสาร เพื่อค้นหาความหมายในเรื่องความอ่อนความผอมที่ปรากฏอยู่ในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีว่ามีอะไรบ้าง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วาทกรรมของ Norman Fairclough และแนวคิดเรื่องรูปร่างและร่างกายมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว

5.2 การวิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีจะเป็นขั้นตอนในลำดับต่อมา ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์องค์กรหรือผู้มีส่วนร่วมในการผลิตรายการ โดยผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์การสร้างความหมายเรื่องความอ่อนความผอมในข้อที่ 1 มาใช้ศึกษาประกอบกันด้วย ซึ่งการศึกษาดังกล่าวจะทำให้เข้าใจถึงมิติต่าง ๆ ทางสังคมว่ามีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างวาทกรรมขององค์กรผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีหรือไม่ นอกจากนี้ยังเป็นการวิเคราะห์กระบวนการใช้ภาษาเพื่อสร้างความหมายเรื่องความอ่อนความผอมของผู้ผลิตรายการด้วยว่ามีกระบวนการใช้ภาษาเพื่อสร้างความหมายอย่างไร รวมไปถึงการวิเคราะห์ในกรณีที่ว่าองค์กรผู้ผลิตมีกระบวนการในการนำเสนอเนื้อหา การคัดเลือกพิธีกร รวมไปถึงการใช้กลยุทธ์การสื่อสารอย่างไรด้วย ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจาก

การศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวนี้เองจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตัวบทกับบริบททางการสื่อสารว่ามีลักษณะอย่างไร โดยผู้วิจัยจะใช้แนวคิดเรื่องวาทกรรมและการวิเคราะห์วาทกรรมสื่อของ Norman Fairclough มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

6. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อค้นพบในการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งได้เป็น

6.1 ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลด้านรูปแบบและเนื้อหาการนำเสนอเรื่องความอ่อนความผอมในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีทั้ง 3 รายการในบทที่ 4 ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามเรื่องการสร้างความหมายและกระบวนการสร้างวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมในบทถัดไป

6.2 ผู้วิจัยจะแสดงผลการศึกษาวิเคราะห์การสร้างความหมายวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมที่ปรากฏในเนื้อหารายการโทรทัศน์สำหรับสตรีทั้ง 3 รายการในบทที่ 5 ซึ่งเป็นการตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

6.3 ผู้วิจัยจะอธิบายกระบวนการสร้างวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีทั้ง 3 รายการในบทที่ 6 เพื่อตอบคำถามให้แก่วัตถุประสงค์ข้อที่ 2

6.4 การสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอในบทที่ 7 ซึ่งเป็นบทสุดท้ายของการทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัยที่เกิดขึ้นทั้งหมด รวมทั้งการอภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัย